

RUTES PER LES CORTS

Ajuntament de
Barcelona

Rutes per les Corts

Les Corts és un dels deu districtes de Barcelona i està format pels barris de les Corts, Pedralbes i la Maternitat i Sant Ramon. Amb una superfície de 600 hectàrees i una població de més de 82.000 persones, és un territori viu i complex.

Territorialment limita amb els termes municipals de l'Hospitalet de Llobregat, Esplugues de Llobregat i Sant Just Desvern i amb els districtes de Sants-Montjuïc, Sarrià-Sant Gervasi i l'Eixample. Aquesta situació geogràfica l'ha convertit, des dels seus orígens, en un territori que ha actuat com a porta d'entrada al pla de Barcelona, i ha provocat que fos l'escenari de molts fets històrics rellevants.

L'actual districte té el seu origen en l'antiga població del mateix nom, que estava situada en un entorn molt fèrtil gràcies a les rieres que l'envoltaven i a Collserola. La construcció de masies fortificades com a defensa de les ràtzies medievals, la situació privilegiada que va portar a la creació d'un dels monestirs més importants encara vius de Catalunya, la independència territorial, el naixement d'institucions pròpies, la industrialització, el modernisme, les millores científiques i tecnològiques, l'entrada de les tropes franquistes, la lluita pels drets civils... Tot això és el que coneixerem a través de diferents rutes que, tot

caminant, ens aproparan a la realitat i la història de les Corts, sense oblidar el relat i la vida de totes aquelles persones anònimes que també l'han ajudat a construir.

Rutes per les Corts és un projecte del Districte que té com a objectiu principal posar en valor i donar a conèixer a la ciutadania tot allò que sovint ens passa desapercebut.

En aquest catàleg hi trobareu totes les rutes existents a dia d'avui amb la informació necessària per conèixer-ne el contingut i el recorregut. Si voleu fer una ruta pel vostre compte, només cal que us dirigiu a la pàgina web del Districte i us descarregueu el contingut complet amb el mapa. Paral·lelament també s'organitzen rutes guiades obertes a tothom; podeu consultar-ne el calendari a la mateixa web.

Aquest és un projecte viu al qual s'aniran afegint més rutes temàtiques per donar a conèixer noves realitats del districte, tenint sempre en compte criteris d'accessibilitat per tal que tothom hi pugui participar.

Com podem comprovar, les Corts és cultura, patrimoni, diversió, ciència, esport... però, per sobre de totes les coses, és un territori divers i plural que ens sorprendrà. El voleu conèixer?

ELS ORÍGENS DEL DISTRICTE

Ruta pel barri de les Corts

Volem posar en relleu els orígens i la trajectòria històrica del barri de les Corts, destacant aquells episodis que han impactat més en la seva formació. Com a antic municipi independent, encara conserva el seu tarannà diferenciat i passejar pels seus carrers és fer-ho també per la seva història.

Les Corts, juntament amb Pedralbes i la Maternitat i Sant Ramon, és un dels tres barris del districte homònim de les Corts.

Segons algunes fonts, l'origen del nom prové del llatí *cohors*, és a dir, 'terrenys i cases rústiques', la qual cosa posa de manifest la importància que hi tenien les explotacions agrícoles ja a l'època romana, una rellevància que es mantindria durant l'edat mitjana.

Les primeres masies es van construir al peu dels camins que anaven cap a Barcelona i a la vora dels torrents d'aigua: can Calona, can Grau, can Sòl, entre d'altres. Tot aquest conjunt de grans masies i terrenys es coneix com les Corts Velles i actualment no en queda cap vestigi material.

Recorrent els carrers del barri, seguirem avançant per la història fins a arribar a l'octubre del 1836, quan les Corts aconseguiren l'autonomia municipal i inicia un ràpid procés de desenvolupament urbanístic. Les noves construccions a l'eix de les places de Comas, de la Concòrdia i de Rosés conformaran la zona que es coneix com les Corts Noves. Aquest procés i l'arribada de la in-

dustrialització, amb la instal·lació de nombroses fàbriques, donaran lloc a una explosió demogràfica.

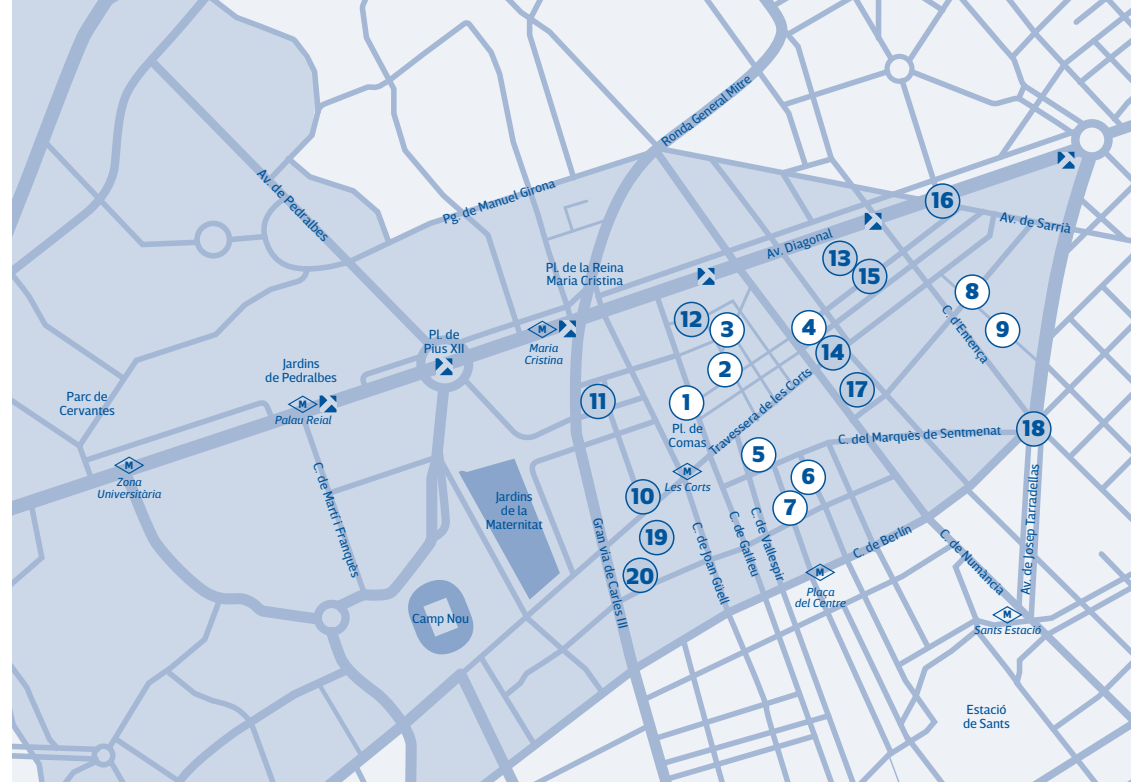
Amb el nou pla de l'Eixample d'Ildefons Cerdà i el creixement desbordant de Barcelona, l'any 1897 les Corts s'annexiona a la ciutat i segueix l'evolució urbanística que l'ha portat a la realitat que trobem avui dia.

Les Corts és un barri viu i els seus carrers mostren tota la història viscuda per la seva població

@ Quim Roser

- Distància ruta: **2 km (entre els punts 1 i 9)**
- Temps estimat: **1 h**
- Accessible per a persones amb mobilitat reduïda

- Plaça de Comas**
- Plaça de la Concòrdia**
- Cristalleries Planell** (carrer del Doctor Ibáñez, 38)
- Masia de Can Rosés** (plaça de Can Rosés)
- Jardins de Magalí** (carrer de Vallespir, 194)
- Passatge de Tubella**
- Biblioteca Montserrat Abelló i Ateneu de Fabricació de les Corts (Antiga fàbrica Benet i Campabadal)** (carrer dels Comtes de Bell-lloc, 192-200)
- El Camp de la Creu** (plaça del Carme)
- Colònia Castells** (carrers d'Entença, Montnegre, Equador i Taquígraf Serra)
- Mercat de les Corts** (travessera de les Corts, 215)
- Torres Trade** (gran via de Carles III, 86-94)
- Roca Barcelona Gallery** (carrer de Joan Güell, 211-213)
- L'Illa Diagonal** (avinguda Diagonal, 557)
- Carrer de l'Aviació**
- Zona del Prat d'en Rull** (carrer del Prat d'en Rull)
- Torre Atalaya** (avinguda de Sarrià, 71)
- Plaça de les Corts**
- Jardí Vertical** (carrer del Marquès de Sentmenat, 96)
- Plaça del Sòl de Baix**
- Jardins dels Doctors Dolsa** (carrer de Fígols amb carrer de la Pobla de Lillet)

DEL MONESTIR AL CAMPUS UNIVERSITARI

Ruta pel barri de Pedralbes

En aquesta ruta coneixerem la història del barri de Pedralbes. Recorrerem els carrers de la zona alta de la ciutat, on trobarem tant el passat medieval de la ciutat com els corrents artístics del modernisme, arribarem al present i fins i tot n'albirarem el futur.

Pedralbes és el barri de les Corts que delimita amb la part més muntanyenca de Barcelona —la serra de Collserola— i amb Esplugues de Llobregat i el districte de Sarrià-Sant Gervasi. Es tracta d'un barri bàsicament residencial, amb una forta presència de centres escolars i universitaris de gran prestigi i amb unes extenses zones verdes que fan del barri una zona agradable per passejar i fugir de l'enrenou urbà.

El nom de Pedralbes (que en llatí significava 'pedra blanca') va ser adoptat en primera instància pel mas que presidia aquesta àrea i, posteriorment, pel monestir que s'hi va construir al damunt. Durant molts segles, el monestir va ser el veritable centre neuràlgic d'aquesta zona, a més d'un punt central de la política i la societat, tant de la ciutat com del país.

Al barri hi ha altres edificis i monuments referencials per a la història de Barcelona; les cases senyorials, tant antigues com modernes, que defineixen aquest racó de la ciutat que concentra un conjunt d'edificacions de gran valor arquitectònic i artístic, són testimoni de fins a quin punt el modernisme i el nou-

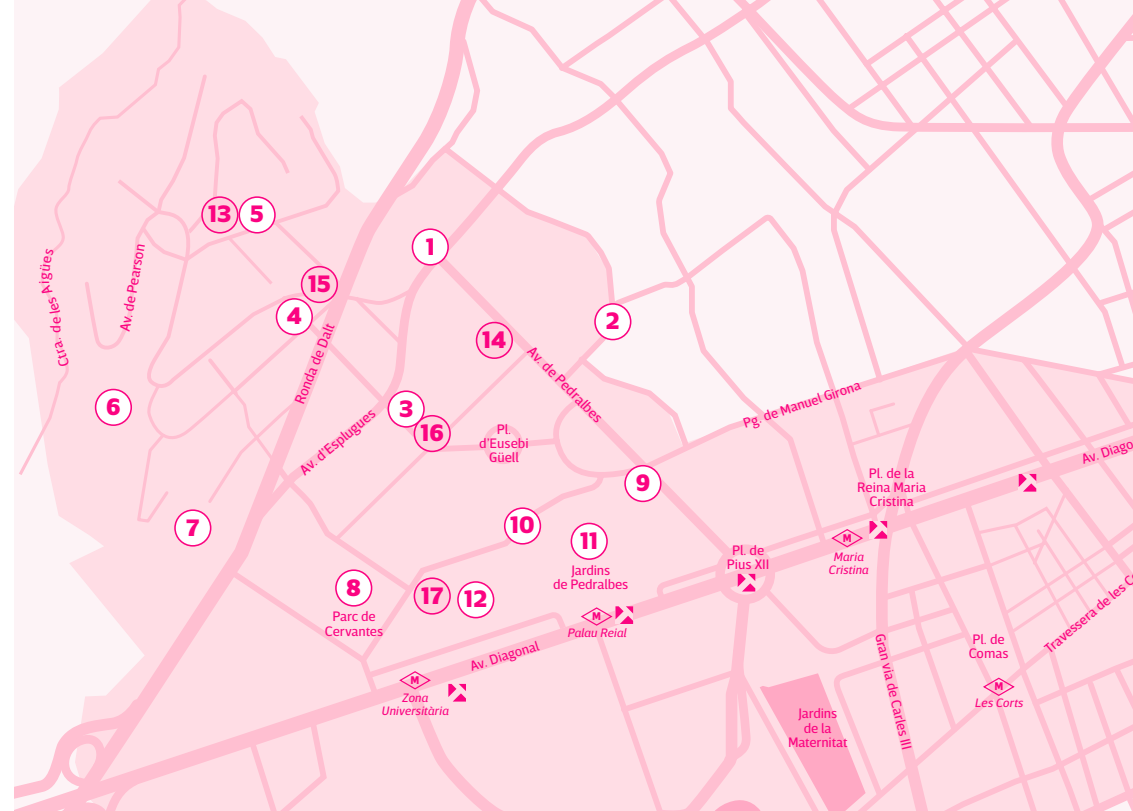
centisme van arrelar amb força a la ciutat. La història, però, ha seguit el seu curs, i el barri presenta avui dia una variada oferta de centres universitaris i de recerca, entre els quals destaca el centre de computació Mare-
Nostrum, considerat un dels més importants en el camp de la supercomputació.

Hi trobem edificis i monuments que són una referència per a la història de Barcelona en totes les seves etapes

@ Quim Roser

- Distància ruta: **7 km (entre els punts 1 i 12)**
- Temps estimat: **3 h**
- Accessible per a persones amb mobilitat reduïda

- 1. Monestir de Pedralbes**
(baixada del Monestir, 9)
- 2. Can Canet de la Riera**
(carrer de Bosch i Gimpera, 5-13)
- 3. Santuari de Santa Maria Reina**
(carrer de Miret i Sans, 36)
- 4. Torre de Santa Caterina**
(carrers de Panamà, 21, i de Miret i Sans, 9)
- 5. Casa Bartomeu**
(carrer de la Ràbida, 5)
- 6. Parc de Collserola**
- 7. Barri de la Mercè**
(entre la carretera d'Esplugues i Collserola)
- 8. Parc de Cervantes**
(avinguda Diagonal, 706)
- 9. Pavellons Güell**
(avinguda de Pedralbes, 15)
- 10. Jardins de Torre Girona**
(carrer de Jordi Girona, 31)
- 11. Palau Reial**
(avinguda Diagonal, 686)
- 12. Campus Universitari**
- 13. Vil·la Hèlius**
(carrer de Panamà, 13)
- 14. Casa Hurtado**
(avinguda de Pedralbes, 46-48)
- 15. Casa Carreras**
(avinguda de Pearson, 14-16)
- 16. Torre Moré**
(carrer de Miret i Sans, 2)
- 17. Caserna del Bruc**
(carrer de l'Exèrcit, 7)

UNA PORTA D'ENTRADA A BARCELONA

Ruta pel barri de la Maternitat i Sant Ramon

Amb aquesta ruta redescobrirem i posarem en valor tot allò que el barri de la Maternitat i Sant Ramon té per oferir-nos, des del passat més llunyà de masos i torres de defensa fins als laboratoris de nanotecnologia més innovadors.

La Maternitat i Sant Ramon és el territori que fa de porta d'entrada a la ciutat de Barcelona i la seva història està fortament enllaçada a la història dels nuclis poblats del seu voltant: l'Hospitalet, Collblanc o Sants.

En els seus orígens, va ser una zona de masos, conreus de secà i hortes, però la proximitat al nucli de les Corts i el fet de ser camí d'entrada al pla de Barcelona li va conferir un estatus important i estratègic, la qual cosa va propiciar la construcció de desenes de grans masies, moltes d'elles fortificades durant l'edat mitjana, i de les quals en aquesta ruta veurem alguns vestigis.

Els dos fenòmens que donen nom a l'actual barri els podem conèixer fent un salt en el temps: veurem com a partir del segle XIX, amb la industrialització i el gran creixement demogràfic consegüent, va començar a desenvolupar-se a marxes forçades un nucli nou al voltant de la parròquia de Sant Ramon, amb nous habitatges, negocis i fàbriques. Paral·lelament, i aprofitant els terrenys d'un antic mas, es va iniciar la construcció de la nova Casa Provincial de la Maternitat i Exposits de Barcelona, un recinte assistencial

projectat per millorar les condicions d'atenció i vida dels infants i les mares.

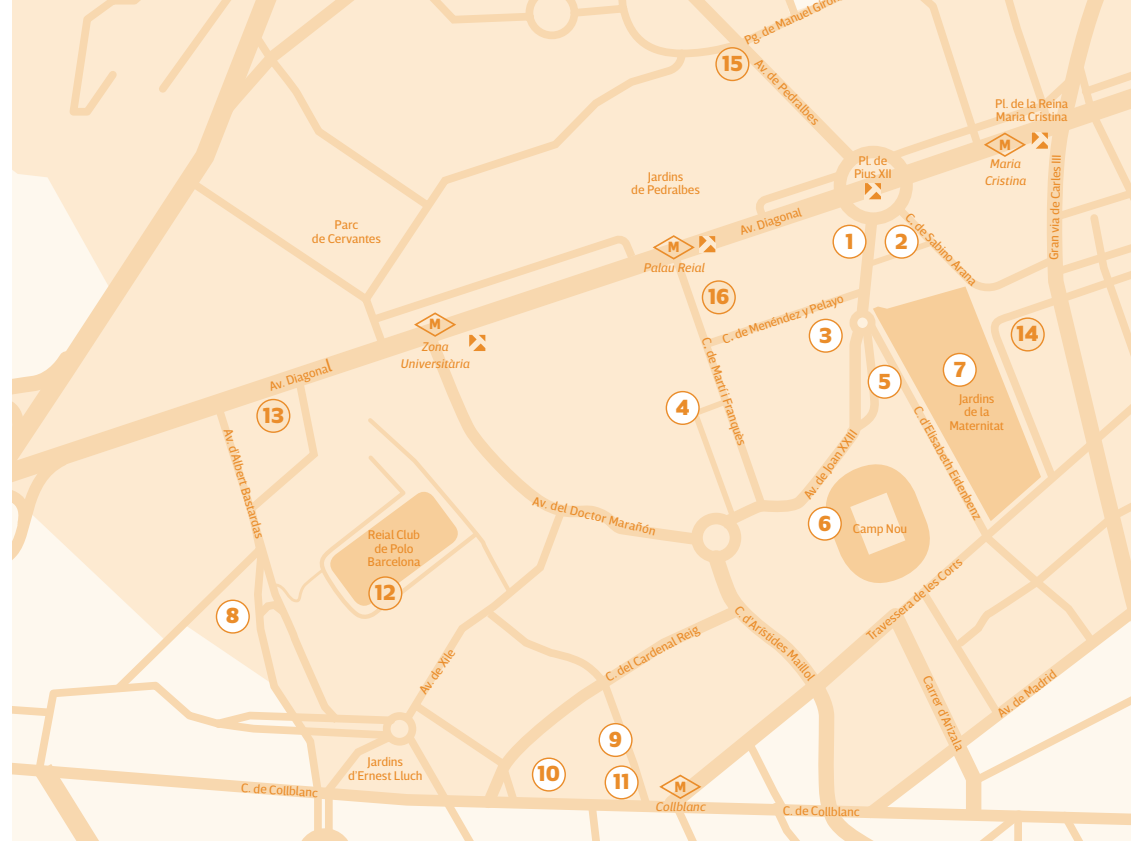
A més d'aquests dos grans pols, el barri també destaca per les construccions d'estil modernista i pels grans equipaments i instal·lacions construïts ja al llarg del segle XX, com són el Camp Nou o el Parc Científic de Barcelona.

Passejar pels seus carrers ens permet conèixer i entendre l'evolució, no només del barri, sinó de tot Barcelona

@ Quim Roser

- Distància ruta: **4 km (entre els punts 1 i 11)**
- Temps estimat: **1 h i 30 m**
- Accessible per a persones amb mobilitat reduïda

- 1. Porta est dels pavellons de la Finca Güell**
(avinguda de Joan XXIII, 27)
- 2. Can Vinyals de la Torre**
(carrer del Doctor Salvador Cardenal, 7)
- 3. Cementiri de les Corts**
(avinguda de Joan XXIII, 3-15)
- 4. Parc Científic**
(carrer de Baldiri Reixac, 2)
- 5. La masia de Can Planes**
(avinguda de Joan XXIII, 2)
- 6. Camp Nou**
(carrer d'Aristides Maillol, 12-18)
- 7. La Maternitat**
(carrer de Sabino Arana, 1)
- 8. Can Rigal**
(entrada per l'avinguda d'Albert Bastardas, 23)
- 9. Antiga Colònia Carné**
(avinguda de Sant Ramon Nonat, 22)
- 10. Passatge de Xile**
- 11. Parròquia de Sant Ramon Nonat**
(avinguda de Sant Ramon Nonat, 1)
- 12. Reial Club de Polo Barcelona**
(avinguda del Doctor Marañón, 19-31)
- 13. Esports UB**
(avinguda Diagonal, 695)
- 14. Antic Institut Frenopàtic**
(actualment Hospital Universitari Dexeus)
(carrer de Mejía Lequerica, 35-55)
- 15. Porta nord dels pavellons de la Finca Güell**
(avinguda de Pedralbes, 7)
- 16. Porta sud dels pavellons de la Finca Güell**
(carrer de Lluís Solé i Sabarís, 1-9)

Ruta feminista de les Corts

Amb aquest recorregut pretenem visibilitzar el destacat paper que les dones han tingut en la història i en aspectes essencials de la vida social, cultural i política dels seus temps respectius, especialment pel que fa al districte de les Corts.

Passejant per la ciutat, llegint-ne les plaques i els cartells o mirant les escultures i les imatges que hi trobem, sovint podríem pensar que les dones no han existit, que no han fet coses importants o que no han contribuït de manera destacable a millorar el món en què vivim.

En aquest itinerari per les Corts ens acostarem a l'altra cara de la realitat i demostrarem que les dones van tenir un paper actiu i decisiu en el passat malgrat la invisibilització a la qual han estat sotmeses; des de l'arribada de nova població al que avui coneixem com a districte de les Corts fins a, per exemple, la fundació del monestir de Pedralbes al segle XII o la feina incansable a les fàbriques com la Benet i Campabadal al segle XX, les dones han format part de la vida del territori en cadascun dels episodis de la història. Veurem, així, el passat del barri des d'una altra perspectiva.

Tot voltant per espais on les dones han tingut un paper indispensable i per carrers amb un nomenclàtor que posa de relleu la feina de grans figures femenines del passat, posarem en valor les seves aportacions. Mirarem de revisar les esferes del coneixement

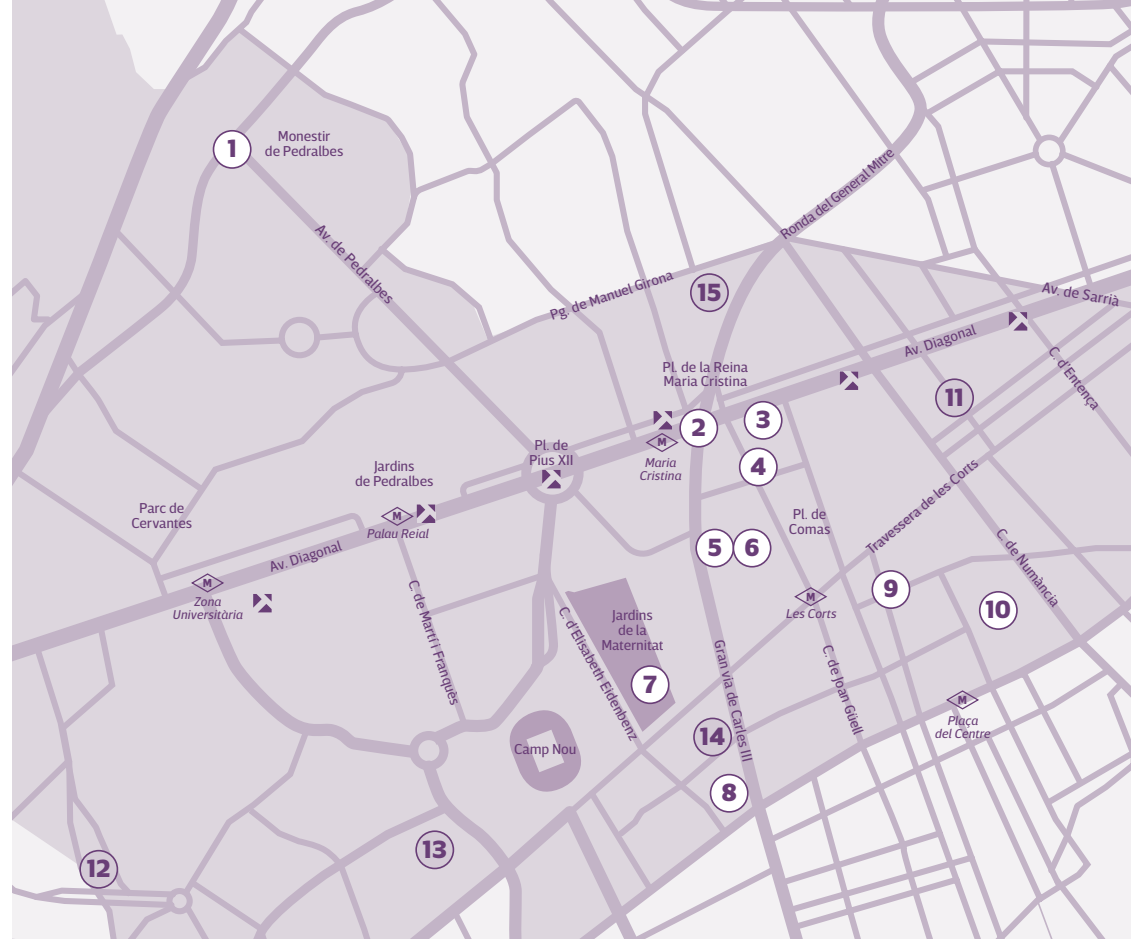
des d'un punt de vista renovat, que serveixi per donar veu i espai a les dones. Perquè valorar la seva contribució en el passat és una condició indispensable per construir un present més just i més igualitari.

Homenatjarem totes aquelles dones oblidades pels llibres d'història

@ Quim Roser

- Distància ruta: **5 km (entre els punts 1 i 10)**
- Temps estimat: **2 h**
- Accessible per a persones amb mobilitat reduïda

1. Monestir de Pedralbes (baixada del Monestir, 9) 2. Plaça de la Reina Maria Cristina 3. Jardins de Clara Campoamor (avinguda Diagonal, 609) 4. Antiga presó de dones (carrer d'Europa, 13) 5. Centre Cívic Tomasa Cuevas - Les Corts (carrer de Dolors Masferrer i Bosch, 33-35) 6. Carrer de Dolors Masferrer i Bosch 7. Jardins de la Maternitat (entrada per travessera de les Corts, 159)	8. Carrer de Conxita Supervia 9. Carrer de Can Bruixa 10. Biblioteca Montserrat Abelló (carrer Comtes de Bell-lloc, 192-200) 11. Carrer de Constança 12. Jardins d'Àurea Cuadrado (entrada pel carrer del General Batet, 1-7) 13. Carrer d'Aurora Bertrana 14. Carrer de Maria Barrientos 15. Passatge de Rosa Leveroni

ART EN DIAGONAL

Ruta per l'obra escultòrica de les Corts

En aquesta ruta gaudirem de diferents obres que ens permetran entendre com ha anat canviant la ciutat i el nostre entorn a través de l'observació de l'art públic. Així, l'objectiu és redescobrir de la mà de l'art una zona que sovint oblidem.

El procés d'urbanització de la Diagonal ha estat llarg i ha acompanyat l'esdevenir històric de la ciutat, com mostra el llistat de noms que ha tingut: Gran Via Diagonal, avinguda d'Argüelles, avinguda del Catorze d'Abril, avinguda del Generalísimo Francisco Franco o simplement avinguda Diagonal. Projectada l'any 1860 per Ildefons Cerdà dins del pla urbanístic que havia d'unir Barcelona amb els nuclis de la plana, no es va començar a urbanitzar fins al cap de vint-i-cinc anys d'haver-se aprovat!

Gràcies a això, en els seus inicis la Diagonal passava majoritàriament per zones encara buides, cosa que propiciava que al seu voltant creixessin grans àrees financeres, comercials, palauets i, més endavant, zones universitàries, tot plegat embellit amb escultures i art públic de tot tipus.

Així, la Diagonal ha estat testimoni de les noves tendències culturals i artístiques, i ha estat l'escenari d'esdeveniments històrics i dels primers actes massius de la ciutat al segle xx: la rebuda de Lluís Companys, el comiat dels brigadistes, la desfilada de la Victòria de les tropes franquistes, la rebuda de grans personalitats internacionals... Tots aquests fets

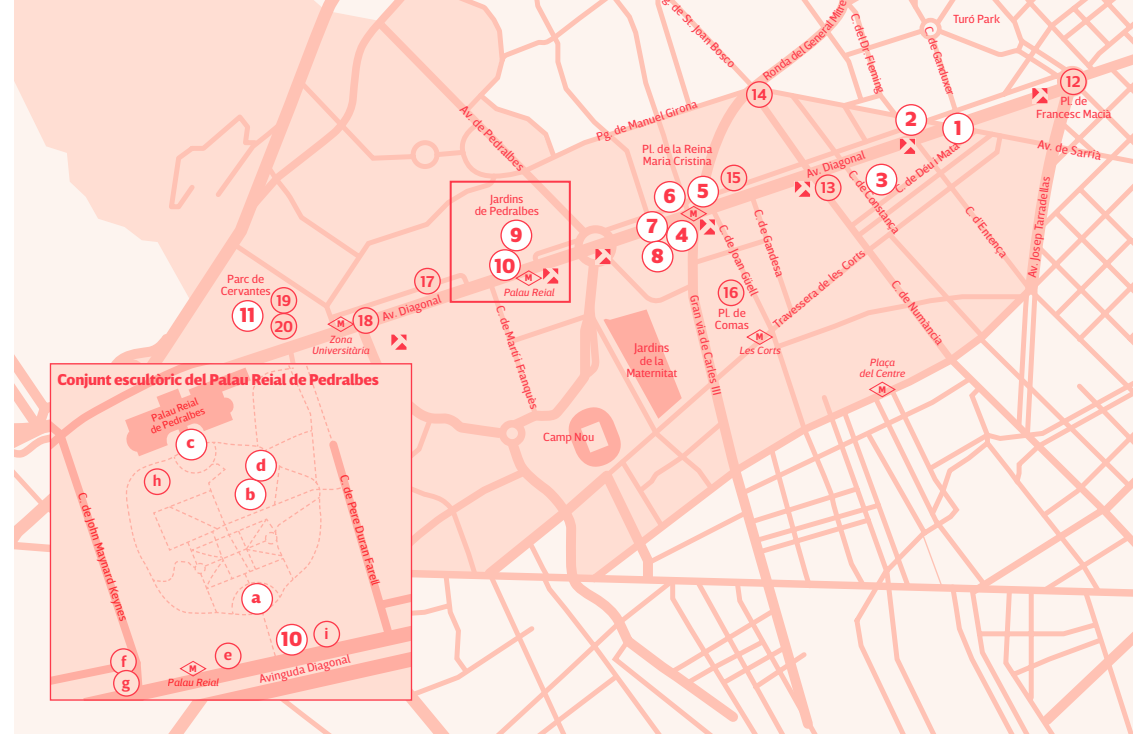
queden reflectits en la seva arquitectura a través de les modes del moment, però, especialment, en les seves escultures.

Veurem obres que ens permetran entendre com ha canviat la ciutat i el nostre entorn a través de l'observació de l'art públic

@ Quim Roser

- 🚶 Distància ruta: **3 km (entre els punts 1 i 11)**
- 🕒 Temps estimat: **1 h i 30 m**
- ♿ Accessible per a persones amb mobilitat reduïda

- 1. Línies al vent**, Andreu Alfaro (Av. Diagonal, 523)
  - 2. La sega**, Enric Casanovas (Av. Diagonal, 632)
  - 3. Cirque en fer**, Rolf Knie i Miquel Saraste (C. de Constança, Darrera L'illa)
  - 4. Terra i Foc**, Joan Gardy (Av. Diagonal, 672)
  - 5. Relotge analemàtic**, Quim Deu (Pl. de la Reina Maria Cristina)
  - 6. Al Dr. Martí i Julià**, Josep Dunyach (Pl. de la Reina Maria Cristina)
  - 7. Citea**, Maria Luisa Serra (Pl. de la Reina Maria Cristina)
  - 8. Cèrvols**, Frederic Marès (Av. Diagonal, 635)
  - 9. Conjunt escultòric del Palau Reial de Pedralbes** (Av. Diagonal, 686)
    - a. Mediterrània**, Eulàlia Fàbregas
    - b. Nu**, Enric Casanovas
    - c. Isabel II presenta el seu fill**, Agapit Vallmitjana
    - d. Caseta de jocs. Kolonihaven: En el fons del mar**, Enric Miralles, Benedetta Tagliabue
    - e. L'agricultura**, Manuel Fuxà (davant del Palau)
  - f. Estàtua**, Enric Casanovas (davant del Palau)
  - g. Estàtua**, Josep Llimona (davant del Palau)
  - h. Font d'Hèrcules**, Antoni Gaudí
  - i. Atlegoria a Tarragona**, Vicenç Otero
- 10. Morpho's nest in a cadmium house**, Lluís Lleó (Av. Diagonal, 686. Jardins de Pedralbes)
  - 11. Dos rombes**, Andreu Alfaro (Av. Diagonal, 706. Parc de Cervantes)
  - 12. Joventut**, J. Manuel Benedicto i García (Pl. de Francesc Macià)
  - 13. Relotge**, Xavier Mariscal (C. de Numància, 168)
  - 14. A Prat de la Riba**, Andreu Alfaro (Pl. de Prat de la Riba)
  - 15. Escultures de Josep M. Subirachs** (Av. Diagonal, 662)
  - 16. Pau Farinetes**, Nicolau Ortiz (Pl. de Comas)
  - 17. A Francesc Matheu**, Eulàlia Fàbregas (Av. Diagonal, 696)
  - 18. Art, Ciència i Lletres**, Angel Orensanz (Metro L3 Estació Zona Universitària - accés per Av. Diagonal)
  - 19. Xata**, Eulàlia Fàbregas (Parc de Cervantes)
  - 20. Serenitat**, Eulàlia Fàbregas (Parc de Cervantes)

Ruta d'esport i natura a les Corts

Amb aquest recorregut coneixerem la història dels clubs esportius que van propiciar l'arribada de diferents disciplines a la nostra ciutat, el valor del paisatge natural de l'entorn més proper i les instal·lacions esportives més modernes.

D'entre tots els districtes, el de les Corts destaca per la seva especial vinculació amb l'esport i la natura, tant per la presència d'equipaments capdavanters de diferents disciplines esportives com pel privilegiat entorn natural que ofereix el Parc Natural de Collserola i altres zones verdes ubicades dins del seu territori.

Gran part dels clubs històrics de la ciutat es troben concentrats aquí: el Reial Club de Polo, el Reial Club Tennis Turó, el Futbol Club Barcelona... La seva història és la història de la ciutat i ens permet conèixer l'evolució de l'oci i de la manera d'entendre l'esport de la ciutadania. Amb l'arribada dels Jocs Olímpics el 1992, la Diagonal va ser escollida com una de les quatre àrees olímpiques i va experimentar un seguit d'intervencions urbanístiques que van millorar la connexió de la zona amb la resta de la ciutat. Paral·lelament, com que els clubs esportius ubicats en aquesta àrea van ser seleccionats com a seus de competició, les seves instal·lacions van experimentar importants millores. Des d'aleshores, s'han anat afegint altres equipaments públics i privats, com el circuit esportiu de la zona Diagonal, que forma part de la Bicivia. També cal destacar el paper

del Parc Natural de Collserola, un entorn ideal per a la pràctica esportiva i un nexa d'unió entre la salut, l'esport, la natura, la ciutat i el patrimoni.

Si busqueu natura, activitats saludables i impressionants instal·lacions esportives, aquesta és la vostra ruta

@ Quim Roser

- Distància ruta: **12 km (entre els punts 1 i 11)**
- Temps estimat: **3 h i 15 m**
- Parcialment accessible per a persones amb mobilitat reduïda; la zona del Parc de Collserola és costeruda i amb alguns camins no asfaltats.

1. Parc Natural de Collserola (carretera de les Aigües) 2. Parc de Cervantes (avinguda Diagonal, 706) 3. Parc de Can Rigal (avinguda d'Albert Bastardas, 23) 4. Zona Esportiva de la Diagonal (avinguda Diagonal, 672) 5. Reial Club de Polo de Barcelona (avinguda del Doctor Marañón, 19-31) 6. Les Corts skatepark (jardins d'Àurea Cuadrado) 7. Camp Nou (carrer d'Aristides Maillol, 12)	8.1. CEM Aristides Maillol (carrer de Martí i Franquès, 19-21) 8.2. Pavelló Poliesportiu Municipal l'Illa (carrer de Numància, 142) 8.3. CEM Les Corts (traversera de les Corts, 252) 9. Jardí vertical de Josep Tarradellas (carrer del Marquès de Sentmenat, 96) 10. Circuit esportiu de l'avinguda Diagonal (de la plaça de Francesc Macià a Esplugues de Llobregat) 11. Reial Club de Tennis de Barcelona (carrer de Bosch i Gimpera, 5-13)

**Districte de
les Corts**